

Reconstructie van vrachtschip Zwammerdam 4
[foto: Mikko Kriek, Hazenberg Archeologie].

Sinds de ontdekking in 1971 hebben vele wetenschappers, ambtenaren, bestuurders en vrijwilligers gewerkt aan deze scheepscollectie. Pas in maart 2023 zijn de laatste 20 planken van het vrachtschip Zwammerdam 6 bij Museumpark Archeon in Alphen aan den Rijn afgeleverd. Een halve eeuw na de opgraving! In het Archeon werkt een team van professionals en vrijwilligers sinds 2017 aan Operatie Zwammerdamschepen, een project van enorme omvang dat de restauratie en reconstructie van de volledige collectie Zwammerdamschepen omvat. De restauratie is inmiddels ver gevorderd.

Navalia Nigrum Pullum, de houtwerkplaats waar timmerlieden roerriemen maken met een dissel. In achterliggende werkplaatsen wordt inmiddels gewerkt aan de kano's Zwammerdam 3 en 5 en het vrachtschip Zwammerdam 6, soms te bezoeken tijdens bijzondere rondleidingen.

In Zwammerdam zelf, de plaats van ontdekking, heeft zorginstelling Ipse de Bruggen een prachtige tentoonstelling ingericht: het Limes bezoekerscentrum NIGRVM PVLLVM. Hier wordt de ontdekking van de schepen uitgelegd aan de hand van Romeinse vondsten en scheepsmodellen. Buiten kun je wandelen over de vindplaats van de Zwammerdamschepen naar de Castellumtuin, de oorspronkelijke plek van het grensfort Nigrum Pullum.

Nationaal Romeins Scheepvaart Museum

In Museumpark Archeon wordt ondertussen gewerkt aan een museum voor de gerestaureerde schepen. Vanwege het grote belang van de Zwammerdamschepen zal dit museum ook dienen als internationaal bezoekerscentrum voor het UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes. De opening van het Nationaal Romeins Scheepvaart Museum is te verwachten in 2026.

Over de auteur:

TOM HAZENBERG onderzoekt als archeoloog al 30 jaar de Neder-Germaanse Limes in het Groene Hart met opgravingen in Leiden, Alphen aan den Rijn en Woerden. Momenteel is hij curator van de Romeinse Zwammerdamschepen in Museumpark Archeon en de vindplaats van de schepen.

Vrachtschip Zwammerdam 2 ligt te pronken in Museumpark Archeon [foto: Museumpark Archeon, Willem de Jeu].

'Live' restauratie

Het restauratieproject is een van de populaire attracties in Museumpark Archeon. Het Romeinse vrachtschip Zwammerdam 2 is inmiddels volledig gerestaureerd en ligt te pronken in de Romeinse Restauratiewerf, waar je toelichting kunt krijgen van gidsen en een uitgebreide tentoonstelling kunt bezoeken. Tussen de werf en de herberg staat de

Uitzicht vanaf uitkijktoren 'De Zeven' over het Fochteloërveen richting Veenhuizen in het noorden
[foto: Natuurmonumenten, Roelof Bos].

Veenvertellingen in Veenhuizen

De voormalige kolonie Veenhuizen maakt onderdeel uit van de Koloniën van Weldadigheid, sinds 2021 UNESCO Werelderfgoed. Dit jaar viert kolonie Veenhuizen onder de noemer '200 jaar pionieren in een levend landschap vol verborgen verhalen' haar 200-jarige bestaan. Tal van activiteiten brengen de verborgen verhalen voor het voetlicht. En dat zijn er genoeg, na decennia afgesloten te zijn geweest van de buitenwereld.

tekst MASCHA VAN DAMME